

Repertoriul jurisprudenței

"6,4>HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a opta)

"6,4>11 iulie 2013 *

„Fondul de coeziune — Regulamentul (CE) nr. 1164/94 — Proiect de asanare a orașului Zaragoza — Desființarea în parte a sprijinului financiar — Achiziții publice — Noțiunea de lucrare — Articolul 14 alineatele (10) și (13) din Directiva 93/38/CEE — Fraționarea contractelor — Încredere legitimă — Obligația de motivare — Termen de adoptare a unei decizii — Stabilirea corecțiilor financiare — Articolul H alineatul (2) din anexa II la Regulamentul nr. 1164/94 — Proporționalitate — Prescripție”

În cauza T-358/08,

Regatul Spaniei, reprezentat inițial de J. Rodríguez Cárcamo, ulterior de A. Rubio González, abogados del Estado,

reclamant,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de G. Valero Jordana și de A. Steiblytė, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de anulare a Deciziei C(2008) 3249 a Comisiei din 25 iunie 2008 privind reducerea ajutorului acordat în temeiul Fondului de coeziune Regatului Spaniei pentru proiectul nr. 96/11/61/018 – „Saneamiento de Zaragoza” prin Decizia C(96) 2095 a Comisiei din 26 iulie 1996,

TRIBUNALUL (Camera a opta),

compus din domnul L. Truchot, președinte, doamna M. E. Martins Ribeiro și domnul A. Popescu (raportor), judecători,

grefier: domnul J. Palacio González, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 28 noiembrie 2012,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: spaniola.

Hotărâre¹**Istoricul cauzei**

- 1 Prin Decizia C(96) 2095 din 26 iulie 1996 (denumită în continuare „decizia din 1996”), Comisia Comunităților Europene a aprobat, în temeiul Fondului de coeziune, acordarea unei contribuții financiare de 8 850 689 de euro proiectului nr. 96/11/61/018 – „Saneamiento de Zaragoza” (denumit în continuare „proiectul de asanare a orașului Zaragoza”). Acest proiect, având ca obiect îmbunătățirea și completarea instalațiilor de asanare și de epurare a apelor uzate din orașul Zaragoza (Spania), conținea două grupuri de operațiuni. Primul grup de operațiuni, denumit „Planul de înlocuire a canalizărilor” (denumit în continuare „faza FIMMA 96”), prevedea înlocuirea unor canalizări în anumite cartiere ale orașului. Al doilea grup de operațiuni, denumit „Programul de asanare a zonei de vest a aglomerației (bazinul stației de epurare de la Almozara)” (denumit în continuare „faza SPWS”), cuprindea, respectiv, construirea unor colectoare, a unei rețele secundare de colectoare și a unui deversor de ape pluviale. Municipality din Zaragoza era beneficiarul final al sprijinului financiar și era însărcinată cu conducerea proiectului, a cărui punere în aplicare era prevăzută pentru perioada cuprinsă între 1 mai 1996 și 31 decembrie 1998.
- 2 La cererea Regatului Spaniei, decizia din 1996 a fost modificată prin Decizia C(97) 2601 a Comisiei din 29 iulie 1997 (denumită în continuare „decizia din 1997”) pentru a include opt operațiuni suplimentare (denumite în continuare „faza FIMMA 97”). Șapte operațiuni se refereau la înlocuirea, la transformarea, precum și la construirea de colectoare, iar o operațiune consta în construirea unei uzine de tratare a nămolurilor. Termenul pentru finalizarea lucrărilor a fost prelungit până la 31 decembrie 1999.

[omissis]

Decizia atacată

- 13 În decizia atacată, Comisia a constatat nereguli care afectează opt contracte din faza SPWS și, respectiv, patru contracte din faza FIMMA 97.
- 14 Cele opt contracte din faza SPWS erau următoarele:
 - colectorul de deversare în fluviul Ebra;
 - colectorul cartierului Los Palos;
 - colectorul din zona Martín Arpal;
 - colectorul Valles Verdes;
 - colectorul din San Lamberto – Vistabella;
 - colectorul Șoseaua Madrid;
 - rețeaua secundară de colectoare;
 - colectorul din zona limită a teritoriului municipal.

1 — Sunt redate numai punctele din prezenta hotărâre a căror publicare este considerată utilă de către Tribunal.

- 15 Cele patru contracte din faza FIMMA 97 erau următoarele:
- colectorul malului drept al râului Huerva;
 - uzina de tratare a nămolurilor;
 - colectorul râului Gállego;
 - colectorul de legătură al stației de epurare de la Almozara.
- 16 În considerentul (20) al deciziei atacate, Comisia a apreciat că, în temeiul articolului 4 alineatul (2) și al articolului 14 alineatele (1), (10) și (13) din Directiva 93/38, contractele în litigiu constituiau loturi ale unei singure lucrări, a cărei inițiativă revenea unei singure entități contractante, și că acestea ar fi trebuit să fie supuse dispozițiilor directivei menționate. Comisia a considerat că respectivele contracte fuseseră divizate, ceea ce constituia o încălcare a dispozițiilor acestei directive, în special a celor referitoare la prag, la publicare și la egalitatea de tratament între ofertanți.

[omissis]

- 18 În primul rând, pentru a dovedi existența unor nereguli în sensul articolului H din anexa II la Regulamentul nr. 1164/94, Comisia a amintit mai întâi dispozițiile articolului 1 alineatul (4) litera (b), ale articolului 4 alineatul (2) și ale articolului 14 alineatele (1), (10) și (13) din Directiva 93/38 [considerentele (19) și (21)-(23) ale deciziei atacate].
- 19 Comisia a arătat în continuare, în considerentul (24) al deciziei atacate, că, în toate anunțurile de participare publicate în *Boletín Oficial de Aragón* și în mediile de comunicare locale, consiliul municipal al orașului Zaragoza era autoritatea contractantă căreia trebuiau să îi fie adresate ofertele. Aceasta a subliniat de asemenea similitudinea descrierii lucrărilor care trebuiau executate în rețeaua de canalizare și de tratare a apelor uzate și a apreciat că lucrările trebuiau să îndeplinească aceeași funcție economică și tehnică. Comisia a considerat că era vorba în speță despre o serie de lucrări specifice de mentenanță, de extindere și de reabilitare a rețelei existente de canalizare și de tratare a apelor uzate, al căror rezultat, odată terminate, trebuia să constea într-o ameliorare globală a rețelei pentru utilizatorii finali. Comisia a precizat că lucrările erau legate de colectoare de ape uzate, de colectoare de deversare a apei pluviale, de o uzină de tratare a nămolurilor și de un colector de ape uzate între cele două stații de epurare de la Almozara și de la Cartuja. Aceasta a apreciat că diferența dintre diversele tipuri de lucrări era funcțională, iar nu tehnică sau economică, și că, în consecință, nu se impuneau cunoștințe tehnice specifice pentru a le realiza. În sfârșit, Comisia a arătat că, din punct de vedere economic, utilizatorii finali trebuiau să plătească prestatorul de servicii în funcție de utilizarea lor.
- 20 În primul rând, în ceea ce privește cele opt proiecte din faza SPWS, Comisia a apreciat, în considerentul (24) litera (a) al deciziei atacate, că lucrările răspundeau unui obiectiv asemănător, singura deosebire fiind că fuseseră realizate în sectoare diferențiate din punct de vedere geografic. Aceasta a considerat că obiectivul principal al lucrărilor era de a furniza sau de a reînnoi sistemul de canalizare pentru diferite sectoare, inclusiv instalarea de colectoare de ape uzate și de deversoare.
- 21 În al doilea rând, în ceea ce privește cele patru proiecte din faza FIMMA 97, citate la punctul 15 de mai sus, pentru care derogarea prevăzută la articolul 14 alineatul (10) din Directiva 93/38 nu putea fi invocată, Comisia a apreciat, în considerentul (24) litera (b) al deciziei atacate, că lucrările răspundeau unui obiectiv asemănător, singura deosebire fiind legată de realizarea lor în sectoare diferențiate din punct de vedere geografic. Aceasta a considerat că obiectivul principal al lucrărilor era de a instala colectoare de-a lungul râurilor Huerva și Gállego pentru a deservi zonele în care efluentul era încă trimis direct în râuri și de a repara cele două instalații de tratare a apelor uzate către care erau direcționate apele uzate.

- 22 În considerentul (25) al deciziei atacate, Comisia a precizat că, în ceea ce privește încălcarea articolului 4 alineatul (2) și a articolului 14 alineatul (10) din Directiva 93/38, contractele trebuiau considerate a fi destinate executării unei lucrări unice în condițiile în care sunt legate în așa fel încât, precum în speță, o întreprindere comunitară poate să le considere o singură operațiune economică și să prezinte o ofertă pentru întreaga operațiune. Comisia a indicat că această interpretare corespundea obiectivului Directivei 93/38, care este acela de a garanta că întreprinderile din alte state membre pot răspunde la cereri de ofertă, atunci când au un interes, din motive obiective care țin de valoarea contractelor. O astfel de întreprindere ar putea să fi dorit să fie informată cu privire la valoarea tuturor loturilor care compun lucrările chiar dacă nu ar fi fost în măsură să le execute pe toate. Comisia a adăugat că era vorba numai despre posibilitatea de a evalua sfera exactă a contractului și de a ajusta prețurile în funcție de numărul de loturi pentru care se avea în vedere prezentarea de oferte.
- 23 Comisia a concluzionat, în considerentul (26) al deciziei atacate, că cele opt proiecte din faza SPWS, avute în vedere în ansamblul lor, și cele patru proiecte din faza FIMMA 97, avute în vedere în ansamblul lor, îndeplineau o funcție economică și tehnică și că, prin urmare, autoritățile spaniole divizaseră în mod artificial lucrările privind mentenanța, extinderea și reabilitarea rețelei existente de canalizare și de tratare a apelor uzate. Aceasta a precizat că respectiva concluzie se întemeia pe caracterul similar al descrierilor lucrărilor și pe similitudinile anunțurilor de participare, pe punerea în aplicare a procedurii și pe coordonarea globală de către aceeași entitate contractantă, precum și pe faptul că lucrările fuseseră realizate într-o singură zonă geografică.

[omissis]

Procedura și concluziile părților

- 28 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 3 septembrie 2008, Regatul Spaniei a introdus prezenta acțiune.
- 29 La 30 noiembrie 2010, prezenta cauză a fost atribuită unui nou judecător raportor care făcea parte din Camera a doua. Întrucât compunerea camerelor Tribunalului a fost modificată, judecătorul raportor a fost repartizat la Camera a opta, căreia, în consecință, i-a fost atribuită prezenta cauză.
- 30 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a opta) a decis deschiderea procedurii orale. Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 28 noiembrie 2012.
- 31 Regatul Spaniei solicită Tribunalului:
- anularea deciziei atacate;
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 32 Comisia solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii în întregime;
 - obligarea Regatului Spaniei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

[omissis]

1. *Cu privire la primul motiv, întemeiat pe erori de drept și pe erori vădite de apreciere în cadrul aplicării articolului H din anexa II la Regulamentul nr. 1164/94, referitor la corecțiile financiare, coroborat cu articolul 14 alineatul (13) din Directiva 93/38*

[omissis]

- 35 Cu titlu introductiv, este necesar să se arate că, în ședință, ca răspuns la o întrebare a Tribunalului, Regatul Spaniei a precizat că, prin intermediul primului motiv, invoca încălcarea articolului 14 alineatul (13) din Directiva 93/38, dispoziție care trebuie coroborată cu articolul 14 alineatul (10) din Directiva 93/38. S-a luat act de această observație în procesul-verbal al ședinței.
- 36 Pe de altă parte, potrivit Regatului Spaniei, Comisia a săvârșit o eroare de drept și o eroare gravă de apreciere în decizia atacată prin aceea că a afirmat existența unei încălcări a dispozițiilor Directivei 93/38. Acesta arată că, deși sarcina probei revine Comisiei, este util să se realizeze o scurtă analiză a contractelor care fac obiectul prezentului litigiu potrivit criteriilor definite de Curte, pentru a demonstra că niciuna dintre condițiile care permit să se concluzioneze cu privire la existența unei singure lucrări nu era îndeplinită. Trebuie să se constate că, prin prezenta acțiune, Regatul Spaniei contestă atât definiția dată de Comisie condițiilor de aplicare a articolului 14 alineatul (10) primul paragraf și a articolului 14 alineatul (13) din Directiva 93/38, cât și aplicarea lor cu privire la contractele în cauză în decizia atacată. Prin urmare, va trebui să se examineze dacă Comisia a constatat în mod eronat în decizia atacată încălcarea dispozițiilor citate anterior, ceea ce revine Regatului Spaniei să demonstreze în fața Tribunalului.

[omissis]

Cu privire la primul aspect, întemeiat pe o eroare vădită de apreciere a Comisiei în ceea ce privește noțiunea de lucrare

- 38 Potrivit Regatului Spaniei, Comisia a concluzionat în mod eronat că municipalitatea din Zaragoza a încălcat dispozițiile Directivei 93/38 prin aceea că a fracționat contractele în cauză și că nu a publicat un anunț în Jurnalul Oficial. Acesta apreciază drept neîntemeiate afirmațiile Comisiei care figurează în considerentul (8) al doilea paragraf, în considerentul (9), în considerentul (23) litera (b) și în considerentul (24) ale deciziei atacate.
- 39 În primul rând, Regatul Spaniei arată că, pentru a aprecia dacă un proiect poate conține mai multe lucrări distincte, este necesar, în lumina modului de redactare a dispozițiilor Directivei 93/38 și a jurisprudenței Curții, să se efectueze o analiză dintr-o triplă perspectivă: tehnico-economică, geografică și temporală.
- 40 În al doilea rând, Regatul Spaniei susține caracterul eronat al aplicării acestor criterii în speță. Comisia nu ar fi realizat nicio analiză obiectivă a lucrărilor din această „triplă perspectivă”, ci s-ar părea că a utilizat criterii oarecum speciale pentru a dovedi încălcarea obligațiilor de către autoritățile spaniole, precum capacitatea potențialilor ofertanți sau utilitatea pentru aceștia de a executa anumite sau toate contractele în același timp [considerentul (9) al deciziei atacate]. În plus, examinarea tehnico-economică ar fi lipsită de rigoare tehnică.
- 41 În decizia atacată, Comisia a considerat că autoritățile spaniole săvârșiseră o încălcare a articolului 14 alineatul (13) din Directiva 93/38 coroborat cu alineatele (1) și (10) ale acestui articol prin faptul că au fracționat, pe de o parte, opt contracte din faza SPWS și, pe de altă parte, printre altele, patru contracte din faza FIMMA 97. După ce a amintit, în considerentul (23) litera (b) al deciziei atacate, definiția unei lucrări în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38, Comisia a aplicat-o contractelor în litigiu în considerentele (24)-(26) ale deciziei atacate.

[omissis]

Cu privire la noțiunea de lucrare, în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38, în decizia atacată

- 43 Potrivit articolului 14 alineatul (1) litera (c) din Directiva 93/38, directiva menționată se aplică contractelor a căror valoare estimată fără TVA este egală sau depășește 5 milioane de euro în cazul contractelor de lucrări. Potrivit articolului 14 alineatul (13) din Directiva 93/38, „[e]ntitățile contractante nu pot evita aplicarea prezentei directive prin fracționarea contractelor de achiziții publice sau prin utilizarea unor modalități speciale de calcul al valorii contractelor”.
- 44 În plus, în temeiul articolului 14 alineatul (10) din Directiva 93/38, „[c]alculul valorii unui contract de achiziții publice de lucrări în vederea aplicării alineatului (1) trebuie să se întemeieze pe valoarea totală a lucrării”, o lucrare fiind definită, la primul paragraf al acestei dispoziții, drept „[r]ezultatul unui ansamblu de lucrări de construcții sau de lucrări publice destinat să îndeplinească el însuși o funcție economică și tehnică”.
- 45 În primul rând, trebuie arătat, asemenea Regatului Spaniei și Comisiei, că articolul 14 alineatele (10) și (13) din Directiva 93/38 a fost interpretat de Curte în Hotărârea din 5 octombrie 2000, Comisia/Franța (C-16/98, Rec., p. I-8315). În această hotărâre, Curtea a considerat că articolul 14 alineatul (13) din Directiva 93/38 „exprimă în mod concret obligațiile care decurg pentru entitățile contractante din articolul 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva [93/38] și trebuie, prin urmare, să fie [luat] în considerare în coroborare cu acesta din urmă în vederea pronunțării cu privire la existența unei scindări a lucrării” (punctul 31). Pe de altă parte, potrivit Curții, „din definiția lucrării care figurează la articolul 14 alineatul (10) primul paragraf a doua teză din Directiva [93/38] rezultă că existența unei lucrări trebuie apreciată în raport cu funcția economică și tehnică a rezultatului lucrărilor în cauză” (punctul 36).
- 46 Din hotărârea menționată rezultă că, pentru a aprecia dacă aceste lucrări erau legate între ele în așa fel încât trebuiau privite ca o lucrare unică în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38, Curtea a adoptat o abordare funcțională (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 15 martie 2012, Comisia/Germania, C-574/10, punctul 37). Curtea a reținut două criterii, care sunt criteriul funcției economice și cel al funcției tehnice a rezultatului lucrărilor.
- 47 Trebuie să se constate că, în conformitate cu Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, Comisia a indicat în decizia atacată că trebuiau aplicate criteriile funcției economice și funcției tehnice a rezultatului lucrărilor în vederea definirii unei lucrări în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38 [considerentele (23) și (24)]. După ce a amintit textul acestei dispoziții în considerentul (23) al deciziei atacate, Comisia a considerat astfel, în considerentul (24), că „[d]escrerea lucrării care urma să fie executată în rețeaua de canalizare și de tratare a apelor uzate era similară, iar lucrările trebuiau să îndeplinească aceeași funcție economică și tehnică”, că „[p]rezentul caz se referă la o serie de lucrări specifice de mentenanță, de extindere și de reabilitare a rețelei existente de canalizare și de tratare a apelor uzate, al căror rezultat, odată terminate, ar trebui să constea în ameliorarea globală a rețelei pentru utilizatorii finali” și că „[d]iferența dintre diversele tipuri de lucrări [nu este] tehnică sau economică”.
- 48 Prin urmare, fără a fi nevoie să se pronunțe cu privire la aspectul, invocat de Comisie, dacă, în vederea definirii unei lucrări în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38, criteriile funcției economice și funcției tehnice a rezultatului lucrărilor sunt cumulative, trebuie arătat că, contrar susținerilor Regatului Spaniei, Comisia nu a săvârșit nicio eroare în decizia atacată prin aceea că a identificat criteriile funcției economice și funcției tehnice a rezultatului lucrărilor care trebuiau aplicate în vederea definirii unei lucrări în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38.

- 49 În al doilea rând, Regatul Spaniei susține că analiza contractelor în litigiu trebuia efectuată și prin utilizarea criteriilor geografic și temporal.
- 50 În această privință, este necesar să se arate că, în Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, Curtea a utilizat criteriile funcției tehnice și funcției economice a rezultatului lucrărilor pentru a defini o lucrare unică (punctele 49-56). Aceasta a precizat în continuare, la punctul 65, că „fiecare caz de încheiere a unui contract trebuia apreciat în funcție de contextul său și de propriile particularități”. Curtea a adăugat că, în situația care a determinat pronunțarea acelei hotărâri, „[existau] elemente importante, precum simultaneitatea lansării contractelor în litigiu, similitudinea anunțurilor de participare, unitatea cadrului geografic în interiorul căruia au fost lansate aceste contracte și coordonarea asigurată de organism[ul] care regrupează syndicatele intercomunale de electrificare la nivel departamental, care pledau pentru regruparea respectivelor contracte la acest nivel”.
- 51 Curtea a luat astfel în considerare, în Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, un element geografic pentru a verifica dacă subzista caracterul unitar al funcției tehnice și economice a lucrărilor pentru diferitele rețele locale, fie de distribuție de electricitate (punctele 64 și 65), fie de iluminat public (punctele 69 și 70), într-o zonă geografică mai extinsă și dacă aceste rețele locale puteau fi, prin urmare, regrupate într-o rețea unică, întemeindu-se pe posibilitatea de interconexiune între aceste rețele locale.
- 52 În ceea ce privește aspectul temporal, Curtea a menționat în Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, „simultaneitatea lansării contractelor în litigiu” (punctul 65).
- 53 Trebuie să se considere că aspectele geografic și temporal nu constituie criterii destinate să definească o lucrare în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38, ci constituie elemente necesare pentru a confirma existența unei astfel de lucrări, întrucât doar acele lucrări care se situează într-un anumit cadru geografic și temporal pot fi considerate o lucrare unică.
- 54 Este necesar să se arate că, în decizia atacată, Comisia a făcut trimitere la elementul geografic [considerentele (24) și (26) ale deciziei atacate] și la elementul temporal ca urmare a regrupării unor contracte având ca obiect proiecte care fac parte din aceeași fază, fie faza SPWS, fie faza FIMMA 97. Prin urmare, Comisia nu a săvârșit nicio eroare prin aceea că a efectuat o analiză a contractelor în litigiu prin aplicarea unor elemente geografice și temporale, fără a le considera criterii funcționale în scopul definirii lucrărilor în cauză.
- 55 În al treilea rând, potrivit Regatului Spaniei, Comisia pare să fi utilizat criterii oarecum speciale pentru a dovedi încălcarea obligațiilor de către autoritățile spaniole, precum capacitatea potențialilor ofertanți sau utilitatea pentru aceștia de a executa anumite sau toate contractele în același timp [considerentul (9) al deciziei atacate].
- 56 În decizia atacată, Comisia a menționat, într-adevăr, anumite elemente care îi privesc pe potențialii ofertanți, în partea referitoare la evaluarea inițială [considerentul (9)].
- 57 În această privință, în Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, Curtea a considerat că definiția unei lucrări conținută la articolul 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38 nu condiționează existența unei lucrări de întrunirea unor elemente precum numărul de entități contractante sau posibilitatea ca o singură întreprindere să realizeze toate lucrările (punctul 43). Aceasta a arătat că, deși existența uneia și aceleiași entități contractante și posibilitatea unei întreprinderi a Uniunii de a realiza toate lucrările care erau vizate de contractele în cauză pot, în funcție de împrejurări, să constituie indicii care să confirme existența unei lucrări în sensul directivei, ele nu pot, în schimb, să constituie criterii determinante în această privință. Curtea a adăugat că „pluralitatea de entități contractante și imposibilitatea realizării tuturor lucrărilor în cauză de către o singură întreprindere [nu

erau] de natură să repună în discuție existența unei lucrări atunci când această concluzie se impune în temeiul criteriilor funcționale definite la articolul 14 alineatul (10) primul paragraf a doua teză din directivă” (punctul 42).

58 Prin urmare, din Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, rezultă că este posibilă utilizarea anumitor elemente, referitoare în special la potențialii ofertanți, dar că acestea nu pot nici să fie determinante, nici să repună în discuție concluzia existenței unei lucrări, întemeiată pe îndeplinirea criteriilor funcției tehnice și ale funcției economice a rezultatului lucrărilor.

59 În consecință, trebuie să se analizeze aplicarea acestor criterii la contractele în discuție în decizia atacată și să se aprecieze dacă Comisia le-a considerat în mod întemeiat îndeplinite pentru a constata existența a două lucrări. Va trebui să se examineze în continuare în ce temei au fost luate în considerare alte elemente.

Cu privire la aplicarea noțiunii de lucrare, în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38, la contractele în litigiu în decizia atacată

60 Regatul Spaniei invocă lipsa unei analize obiective a lucrărilor din perspectiva tehnico-economică, geografică și temporală, caracterul eronat al aplicării acestor criterii în speță, precum și aplicarea unor criterii singulare.

61 Comisia a apreciat în decizia atacată că existau două grupuri de lucrări, constituite, pe de o parte, din opt proiecte din faza SPWS [considerentul (24) litera (a)] și, pe de altă parte, din patru proiecte din faza FIMMA 97 [considerentul (24) litera (b)]. În consecință, trebuie să se analizeze succesiv fiecare dintre aceste două grupuri.

– Cu privire la cele opt contracte în litigiu din faza SPWS

62 Regatul Spaniei invocă o lipsă de rigoare a Comisiei în examinarea tehnico-economică și efectuează o analiză, pe planurile tehnic și economic, a celor opt contracte în litigiu din faza SPWS, menționate la punctul 14 de mai sus, în ceea ce privește șase colectoare de ape uzate, un deversor de ape pluviale și o rețea secundară de colectoare, care ar constitui proiecte independente.

63 În primul rând, în ceea ce privește funcția tehnică a lucrărilor menționate, Regatul Spaniei arată că aceasta este diferită pentru fiecare dintre proiectele în cauză.

64 Cu toate acestea, analiza Comisiei nu a constatat în a examina în mod independent diferitele lucrări vizate de contractele în litigiu și în a aprecia funcția lor tehnică proprie, astfel cum susține Regatul Spaniei, ci a examinat, conform jurisprudenței citate la punctul 45 de mai sus, dacă rezultatul lucrărilor prezenta aceeași funcție tehnică.

65 În acest mod, Comisia a considerat că era vorba despre lucrări al căror rezultat consta în îmbunătățirea globală a rețelei de asanare și că acestea trebuiau să îndeplinească aceeași funcție tehnică [considerentul (24) al deciziei atacate].

66 Pe de o parte, trebuie arătat că, în ceea ce privește cele șase colectoare și rețeaua secundară de colectoare, acestea adună toate apele uzate pentru a le gestiona în cadrul rețelei de asanare.

67 Pe de altă parte, în ceea ce privește deversorul de ape pluviale, Regatul Spaniei susține că acesta prezintă o funcție tehnică diferită, care nu constă în a administra sau a trata ape uzate, ci în a evita să se producă inundații în caz de ploi excesive. Cu toate acestea, Regatul Spaniei nu susține că, în speță, respectivul deversor nu participă, împreună cu colectoarele și cu rețeaua secundară de colectoare, la funcția tehnică a rețelei de asanare. Astfel cum susține Comisia în mod întemeiat, acest deversor are

drept scop să evite creșterea inutilă a volumului de apă care urmează să fie tratată de o stație de epurare și să limiteze poluarea apelor receptoare care rezultă din supraîncărcarea cu apă ca urmare a unor ploii abundente, contribuind astfel la o mai bună gestionare a apelor uzate. În plus, Regatul Spaniei arată că deversorul în cauză nu tratează ape uzate, dar nu afirmă că acesta nu deversează ape uzate. Reclamantul precizează că nu este posibil să se opereze o delimitare strictă între apele pluviale, care ar trece prin deversorul în discuție, și apele uzate, care ar trece prin colectoare. Trebuie să se constate că deversorul în cauză deversează ape pluviale și ape uzate pentru a elibera colectoarele de ape uzate și a permite o mai bună funcționare a rețelei de asanare.

- 68 În această privință, este necesar să se observe că autoritățile spaniole au arătat, în răspunsul la chestionarul cererii de contribuție financiară depuse în anul 1996, că obiectivul proiectului de asanare consta în construirea unei serii de colectoare destinate să completeze zona care conducea apele uzate la stația de epurare de la Almozara. Se menționează de asemenea că era prevăzută construirea unui deversor pentru inundații, care ar deversa în fluviul Ebra apele pluviale pe care un colector nu le putea transporta, numai în momentele cu ploii puternice și cu un grad adecvat de diluare a apelor uzate. În sfârșit, se precizează că obiectul principal al tuturor proiectelor era de a „asana structurile perimate existente și de a remedia deficiențele sistemului prin dotarea comunei cu o rețea de canalizare capabilă să dirijeze apele uzate spre colectoarele principale, evitând astfel inundațiile, infiltrările în pânza freatică și scurgerile necontrolate ale unor ape uzate”. Aceeași descriere a acestui obiect principal este preluată în decizia din 1996, în fișa sinoptică din anexă, care rezumă proiectul. Rezultă că, potrivit Regatului Spaniei însuși, există o legătură, în cadrul rețelei de asanare, între transportul apelor uzate și faptul de a evita inundațiile prin intermediul deversorului.
- 69 Trebuie să se concluzioneze că cele opt proiecte nu sunt independente, astfel cum susține Regatul Spaniei, ci aparțin toate aceluiași proiect privind rețeaua de asanare, care constă, potrivit chestionarului cererii de contribuție financiară depuse în anul 1996 și fișei sinoptice din anexa la decizia din 1996, în constituirea unei rețele de canalizare capabile să dirijeze apele uzate spre colectoarele principale, evitând astfel inundațiile, infiltrările în pânza freatică și scurgerile necontrolate ale unor ape uzate. După cum a apreciat Comisia în mod întemeiat, lucrările în cauză din faza SPWS au urmărit un obiectiv asemănător, care constă în a furniza sau a reinnoi sistemul de canalizare pentru diferite sectoare, inclusiv instalarea de colectoare de ape uzate și de deversoare [considerentul (24) litera (a) al deciziei atacate]. Acestea constituie astfel, într-adevăr, o serie de lucrări al căror rezultat constă în îmbunătățirea globală a rețelei de asanare pentru utilizatorii finali [considerentul (24) al deciziei atacate]. Conform articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38 și Hotărârii Comisia/Franța, citată anterior, rezultatul acestei serii de lucrări este destinat să îndeplinească el însuși o funcție tehnică, constând în asanarea apelor uzate.
- 70 Această concluzie nu este repusă în discuție de argumentația Regatului Spaniei potrivit căreia Directiva 93/38 nu este aplicabilă deversoarelor întrucât acestea nu sunt destinate evacuării apelor uzate. Pe de o parte, astfel cum s-a arătat deja (a se vedea punctul 67 de mai sus), este eronat să se susțină că deversorul în cauză evacuează numai ape pluviale. Pe de altă parte, după cum arată în mod întemeiat Comisia, trebuie să se considere că domeniul de aplicare al articolului 6 alineatul (2) litera (b) din Directiva 93/38 nu se limitează la instalațiile care evacuează sau tratează în mod direct ape uzate, ci privește contractele care „sunt legate de evacuarea sau de tratarea apelor uzate”, ceea ce include deversoarele.
- 71 În plus, trebuie înlăturată argumentația propusă de Regatul Spaniei pentru a contesta argumentația Comisiei potrivit căreia asimilarea cu o lucrare unică a unei serii de acțiuni referitoare la diferite tipuri de colectoare de ape uzate urbane este confirmată de Directiva 91/271/CEE a Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale (JO L 135, p. 40, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 43). Astfel, directiva privește în special colectarea, tratarea și evacuarea apelor urbane reziduale, pe care le definește la articolul 2 alineatul (1) în sensul că includ apele de scurgere. De altfel, presupunând chiar

că directiva individualizează regimul aplicabil stațiilor de epurare a apelor, Regatul Spaniei nu explică consecința care trebuie dedusă în ceea ce privește proiectele în cauză, dintre care niciunul nu se referă la o stație de epurare a apelor.

- 72 În al doilea rând, Regatul Spaniei contestă identitatea funcțiilor economice ale proiectelor în cauză. Apele pluviale nu ar fi supuse taxei specifice pe serviciile de asanare a apelor uzate, prelevată de municipalitatea din Zaragoza. În consecință, nu s-ar putea preleva o taxă sau un impozit individualizat pentru deversorul de ape pluviale. În plus, răspunzând Comisiei, Regatul Spaniei susține că, deși respectiva taxă specifică este destinată să finanțeze cheltuielile de exploatare a rețelei, aceasta rămâne insuficientă și impune aporturi din bugetele comunei. Aceasta ar implica faptul că, deși gestionarea apelor reziduale este, într-adevăr, acoperită în parte de veniturile provenite din taxă, infrastructurile rețelei destinate colectării și tratării apelor pluviale ar trebui finanțate din fonduri publice. Ar exista o diferență esențială între taxa pentru tratarea apelor reziduale și plata unui serviciu public furnizat de deversoarele de ape pluviale, ceea ce ar demonstra lipsa oricărei identități pe plan economic. Taxa pentru tratarea apelor reziduale ar fi astfel stabilită în funcție de evacuările efective de deșeuri ale fiecărei gospodării, cu alte cuvinte, o taxă individualizată în funcție de consumul propriu al fiecărei persoane impozabile, în timp ce plata serviciului public furnizat de deversoarele de ape pluviale ar putea fi eventual repercutată asupra populației, fără a influența însă cuantumul solicitat în funcție de utilitatea resimțită de persoanele în cauză.
- 73 În decizia atacată, Comisia a considerat că, pe plan economic, „utilizatorii finali [trebuiau] să plătească prestatorul de servicii pentru ceea ce utilizează” [considerentul (24)].

[omissis]

- 75 *Primo*, în ședință, ca răspuns la o întrebare a Tribunalului, Regatul Spaniei a confirmat că taxa de asanare specifică pe serviciile de asanare a apelor uzate prelevată de municipalitatea din Zaragoza, la care face trimitere în cererea introductivă, era prevăzută la articolul 2 din capitolul 2, intitulat „Serviciul de asanare a apelor reziduale”, din Ordonanța fiscală nr. 24.25 a municipalității din Zaragoza privind taxa pe serviciile de aprovizionare cu apă potabilă și de asanare a apelor reziduale, acest articol fiind citat de Comisie în înscrisurile sale. În temeiul dispoziției menționate, „[f]aptul generator pentru această taxă corespunde prestării serviciului de asanare a apelor reziduale atunci când este vorba despre ape pluviale și/sau reziduale adunate în colectoarele și în canalizările aflate în proprietatea sau în întreținerea municipală, întrucât municipalitatea din Zaragoza este cea care îi revine sarcina gestionării acestor ape, inclusiv costurile inerente transportării, tratării și evacuării lor în cursurile naturale de apă în condițiile prevăzute de autorizațiile de deversare eliberate de Confederația hidrografică a fluviului Ebra”. Din dispoziția menționată reiese că aceasta nu efectuează o distincție între apele uzate și apele pluviale.
- 76 *Secundo*, trebuie să se constate că argumentația Regatului Spaniei privind finanțarea infrastructurilor rețelei destinate colectării și tratării apelor pluviale nu este dovedită, întrucât Regatul Spaniei se limitează la a susține că respectivele infrastructuri trebuie finanțate din fonduri publice. Pe de altă parte, Regatul Spaniei nu a prezentat elemente care să poată demonstra că aceste infrastructuri nu sunt finanțate, chiar în parte, din taxa specială de asanare.
- 77 În consecință, trebuie să se concluzioneze că lucrările în cauză din faza SPWS constituie elemente ale unui ansamblu al cărui rezultat este destinat să îndeplinească el însuși o funcție economică.
- 78 Având în vedere ansamblul considerațiilor de mai sus, trebuie să se considere că Regatul Spaniei nu a demonstrat că Comisia a săvârșit o eroare prin aceea că a concluzionat, în considerentul (26) al deciziei atacate, că lucrările în cauză din faza SPWS trebuiau să îndeplinească aceeași funcție tehnică și economică în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38.

– Cu privire la cele patru contracte în litigiu din faza FIMMA 97

- 79 Regatul Spaniei invocă o lipsă de rigoare a Comisiei în examinarea tehnico-economică și efectuează o analiză, pe planurile tehnic și economic, a celor patru contracte în litigiu din faza FIMMA 97, menționate la punctul 15 de mai sus, în ceea ce privește o uzină de tratare a nămolurilor, un colector de legătură și o serie de colectoare, printre care cele de pe râul Gállego. Acesta efectuează în continuare o analiză a contractelor din faza menționată și concluzionează că fiecare proiect trebuie considerat independent de celelalte și că nu se impune o publicare a anunțurilor de participare în Jurnalul Oficial.
- 80 În primul rând, în ceea ce privește funcția tehnică a proiectelor din faza FIMMA 97, Comisia a considerat în decizia atacată că cele patru proiecte constituiau numai o singură lucrare, apreciere contestată de Regatul Spaniei.
- 81 Potrivit chestionarului cererii de contribuție financiară depuse în anul 1997, proiectele din faza FIMMA 97 răspundeau unui număr de trei obiective distincte. Or, este necesar să se arate, asemenea Comisiei, că cele patru proiecte în litigiu din faza menționată aparțineau aceluiași grup, întrucât răspund aceluiași obiectiv care constă în „eliminarea evacuărilor de ape uzate neepurate”.
- 82 În ceea ce privește colectorul de legătură, Regatul Spaniei susține că „funcția sa nu este, precum cea a celorlalte colectoare, de a aduna și de a transporta apele uzate sau pluviale către stațiile de epurare sau către deversoare”, ci arată că acest colector de legătură „încearcă să atenueze dezechilibre în materie de structuri de asanare cauzate de creșterea asimetrică a orașului Zaragoza”. Contrar susținerilor Regatului Spaniei, este, prin urmare, eronat să se susțină că colectorul de legătură între cele două stații de epurare este o „infrastructură total independentă de celelalte colectoare”, întrucât colectorul respectiv este integrat în rețeaua de asanare a orașului Zaragoza. Regatul Spaniei distinge astfel funcția tehnică a fiecăruia dintre proiecte, fără a lua în considerare faptul că este vorba despre un ansamblu de lucrări al căror rezultat constă în îmbunătățirea globală a rețelei de asanare pentru utilizatorii finali [considerentul (24) al deciziei atacate] și care este destinat să îndeplinească el însuși o funcție tehnică, constând în asanarea apelor uzate.
- 83 Astfel, în ceea ce privește uzina de tratare a nămolurilor, Regatul Spaniei susține că, spre deosebire de colectoare, aceasta nu are funcția de a transporta ape pluviale sau uzate, ci de a evita deversarea în râul Huerva a nămolurilor rezultate din procesul de transformare a apei în apă potabilă în vederea consumului personal, comercial sau industrial în întregul oraș. Cu toate acestea, problema nu este cea de a stabili dacă uzina de tratare a nămolurilor are în sine o funcție tehnică diferită de cea a unui colector, ci aceea de a aprecia dacă, prin raportare la articolul 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38, colectoarele și uzina de tratare a nămolurilor aparțin unei serii de lucrări, al căror rezultat are o funcție tehnică comună care constă în asanarea apelor uzate. Or, Regatul Spaniei nu neagă că uzinele de tratare a nămolurilor contribuie la asanarea apelor uzate ale orașului Zaragoza.
- 84 În plus, argumentul Regatului Spaniei potrivit căruia profilul ofertantului pentru contractul referitor la un colector este complet diferit de cel pentru un contract referitor la uzina de tratare a nămolurilor trebuie înlăturat, întrucât nu este vorba despre unul dintre criteriile care permit calificarea unei lucrări în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38.
- 85 În sfârșit, Regatul Spaniei contestă argumentul Comisiei potrivit căruia există o echivalență, pe plan tehnic, între colectoare și stațiile de tratare a nămolurilor, care ar prezenta un caracter accesoriu în raport cu tratarea apelor uzate. Regatul Spaniei arată în această privință că în speță este vorba despre o uzină de tratare de nămoluri provenite dintr-o unitate de transformare a apei în apă potabilă, iar nu dintr-o stație de epurare. Cu toate acestea, trebuie să se constate că Regatul Spaniei nu explică motivul pentru care din faptul că este vorba despre o astfel de uzină de tratare a nămolurilor rezultă că aceasta

nu participă, cu titlu accesoriu, la tratarea apelor uzate, în măsura în care respectiva uzină răspunde obiectivului de eliminare a evacuărilor de ape uzate neepurate, după cum se precizează în chestionarul cererii de contribuție financiară depuse în anul 1997.

[omissis]

- 87 Trebuie să se concluzioneze că cele patru proiecte nu sunt independente, astfel cum susține Regatul Spaniei, ci aparțin toate aceluiași proiect referitor la rețeaua de asanare. Astfel cum a apreciat în mod întemeiat Comisia, lucrările în cauză din faza FIMMA 97 au urmărit un obiectiv asemănător, care este acela de a instala colectoare de-a lungul râurilor Huerva și Gállego pentru a deservi zonele în care efluentul era încă trimis direct în râuri și de a repara cele două instalații de tratare a apelor uzate către care acestea din urmă sunt direcționate [considerentul (24) litera (b) al deciziei atacate]. Lucrările menționate constituie astfel o serie de lucrări al căror rezultat constă în îmbunătățirea globală a rețelei de asanare pentru utilizatorii finali [considerentul (24) al deciziei atacate]. Conform articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38 și Hotărârii Comisia/Franța, citată anterior, rezultatul acestei serii de lucrări este destinat să îndeplinească el însuși o funcție tehnică, constând în asanarea apelor uzate.

[omissis]

- 89 Având în vedere tot ceea ce precedă, trebuie să se considere că Regatul Spaniei nu a demonstrat că Comisia a săvârșit o eroare prin aceea că a concluzionat, în considerentul (26) al deciziei atacate, că lucrările în cauză din faza FIMMA 97 trebuiau să îndeplinească aceeași funcție tehnică și economică în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38.

– Concluzii

- 90 Prin urmare, în ceea ce privește proiectele în cauză din fazele SPWS și FIMMA 97, Regatul Spaniei nu a demonstrat că Comisia a concluzionat în mod eronat, în considerentul (26) al deciziei atacate, că respectivele proiecte formau, pentru fiecare dintre cele două faze, o lucrare fracționată în mod artificial în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf și alineatul (13) din Directiva 93/38. Prin analogie cu situația care a determinat pronunțarea Hotărârii Comisia/Franța, citată anterior, proiectele în cauză constau astfel în două serii de lucrări punctuale privind rețeaua de asanare existentă și al căror rezultat, odată finalizate lucrările, este parte integrantă din funcția îndeplinită de rețeaua respectivă.
- 91 Această concluzie nu este repusă în discuție de argumentele Regatului Spaniei referitoare la celelalte criterii pe care le invocă, și anume elementele geografic și temporal, sau la cele care ar fi fost utilizate în mod eronat de Comisie în decizia atacată.
- 92 În primul rând, în ceea ce privește aspectele geografic și temporal, trebuie amintit că, potrivit articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38 și interpretării sale de către Curte din Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, nu este vorba în sine despre criterii care reies din text, ci din jurisprudență (a se vedea punctul 53 de mai sus).
- 93 *Primo*, referitor la aspectul geografic, Comisia a indicat în decizia atacată, în considerentul (24), că, „în ceea ce privește cele opt proiecte din [faza] SPWS, [...], singura deosebire [consta] în faptul că [lucrările fuseseră] efectuate în sectoare diferențiate din punct de vedere geografic” și că, „în ceea ce privește cele patru proiecte din [faza FIMMA 97], singura deosebire [consta] în faptul că [lucrările fuseseră] efectuate în sectoare diferențiate din punct de vedere geografic”. Comisia a adăugat, în considerentul (26), că „lucrările [fuseseră] realizate într-o singură zonă geografică”.

- 94 În această privință, Regatul Spaniei invocă existența unei contradicții în decizia atacată, întrucât Comisia a afirmat în mod paradoxal atât existența unei dispersări geografice, cât și existența unei singure zone geografice. Trebuie să se constate însă că Regatul Spaniei face aceeași afirmație susținând că, „în pofida faptului [că lucrările în cauză] se raportau la un singur și unic teritoriu, [acestea] erau îndepărtate considerabil unele de altele și deconectate din punct de vedere geografic”.
- 95 Regatul Spaniei invocă astfel o lipsă de legătură fizică între lucrările prevăzute în cadrul proiectelor în cauză, care ar fi trebuit să împiedice Comisia să constate existența a două lucrări. Cu toate acestea, presupunând dovedită respectiva lipsă de legătură fizică, nu este mai puțin adevărat că diversele lucrări sunt parte integrantă din funcția îndeplinită de rețeaua de asanare a orașului Zaragoza, ceea ce permite să se considere că fac parte din aceeași lucrare. Prin urmare, împrejurarea că respectivele lucrări sunt dispersate în rețea și nu sunt conectate fizic direct are o importanță redusă, întrucât, astfel cum arată Comisia, fără a fi contrazisă de Regatul Spaniei, acestea se situează în interiorul zonei acoperite de rețeaua de canalizare și de colectoare administrată de municipalitatea din Zaragoza. În consecință, după cum a menționat Comisia în decizia atacată, chiar dacă sunt „efectuate în sectoare diferențiate din punct de vedere geografic”, acestea sunt efectuate „într-o singură zonă geografică”. Argumentația Regatului Spaniei referitoare la o pretinsă contradicție în această privință în decizia atacată nu poate fi, prin urmare, primită.
- 96 Argumentul Regatului Spaniei care stabilește o paralelă cu situația examinată în Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, trebuie, așadar, respins. Regatul Spaniei nu a prezentat niciun element de natură să dovedească faptul că contractele în litigiu priveau rețele de asanare diferite și pentru care ar trebui să se examineze dacă puteau fi grupate.
- 97 În sfârșit, ca răspuns la argumentul Comisiei potrivit căruia Directiva 91/271 utilizează aglomerarea drept cadru geografic de referință, Regatul Spaniei susține că această trimitere este lipsită de orice relevanță pentru a defini o lucrare în sensul reglementării aferente contractelor de achiziții publice. Faptul că directiva menționată utilizează aglomerarea drept cadru geografic de referință ar avea sens în cadrul tratării apelor reziduale și al protecției sănătății publice. În această privință, trebuie să se considere că, întrucât rezultatul diverselor lucrări este parte integrantă din funcția îndeplinită de rețeaua de asanare a orașului Zaragoza, acoperirea acestei rețele este cea care constituie zona geografică relevantă, indiferent dacă rețeaua respectivă este legată de aglomerarea urbană sau de teritoriul municipal.
- 98 Prin urmare, trebuie să se concluzioneze că argumentația Regatului Spaniei nu poate fi primită în ceea ce privește aplicarea unui pretins criteriu geografic, care ar fi trebuit să determine Comisia să considere, în decizia atacată, că proiectele în cauză nu formau două lucrări în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38.
- 99 *Secundo*, în ceea ce privește aspectul temporal, Comisia a reținut în decizia atacată două grupuri de proiecte, unul pentru faza SPWS, iar celălalt pentru faza FIMMA 97.
- 100 În această privință, presupunând că Regatul Spaniei are un interes să conteste această împărțire în două decizii, argumentația sa potrivit căreia nu era posibilă definirea a două grupuri numai în considerarea faptului că proiectele fuseseră aprobate în două decizii diferite trebuie înlăturată. Astfel, după cum arată Comisia, faptul că a reținut două grupuri de proiecte rezultă dintr-o aplicare a elementului temporal, întrucât regrouparea lucrărilor era legată de apartenența lor la două faze, distincte din punct de vedere temporal, ale planului de asanare a orașului Zaragoza.
- 101 Pe de altă parte, Regatul Spaniei repune în discuție faptul că proiectele în litigiu pot fi considerate ca făcând parte din aceeași unitate de timp, în cadrul fiecăreia dintre cele două faze. Acesta contestă analiza *a posteriori* a Comisiei, care nu ar fi respins, pe durata procedurii administrative, argumentul Regatului Spaniei potrivit căruia contractele au fost încheiate într-o perioadă de 14 luni pentru faza SPWS și de 20 de luni pentru faza FIMMA 97.

102 Astfel cum s-a precizat deja (a se vedea punctele 50, 52 și 53 de mai sus), Curtea nu a definit, în Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, un criteriu temporal, ci a luat în considerare aspectul temporal drept un element de apreciere. Trebuie arătat că Curtea nu menționează existența unei unități temporale, ci „simultaneitatea lansării contractelor în litigiu”, în timp ce, după cum susține Comisia, avocatul general Jacobs s-a referit, în Concluziile prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior (Rec., p. I-8341, I-8318), la o „perioadă determinată” (punctul 72).

103 În speță, cum arată în mod întemeiat Comisia, cererile de ofertă au fost publicate în aceeași perioadă pentru fiecare dintre grupurile de proiecte în cauză. Astfel, în ceea ce privește cele opt contracte din faza SPWS, șapte au fost publicate în mai puțin de cinci luni, între 29 iulie 1997 și 17 decembrie 1997, cinci au fost publicate la două date, iar unul a fost publicat la 24 iulie 1998, dar cu un termen de executare de patru luni. Referitor la cele patru contracte din faza FIMMA 97, cererile de ofertă au fost publicate în mai puțin de șapte luni, între 13 noiembrie 1998 și 9 iunie 1999.

[omissis]

107 În concluzie, argumentația Regatului Spaniei în ceea ce privește existența unui pretins criteriu temporal, a cărui aplicare în speță ar permite să se considere că Comisia a constatat în mod eronat în decizia atacată existența a două lucrări, nu poate fi primită.

108 În al doilea rând, Regatul Spaniei pretinde că, în decizia atacată, Comisia s-a întemeiat pe criterii oarecum speciale pentru a dovedi încălcarea obligațiilor de către autoritățile spaniole, precum capacitatea potențialilor ofertanți sau utilitatea pentru aceștia de a executa anumite sau toate contractele în același timp [considerentul (9) al deciziei atacate].

109 În decizia atacată, Comisia a menționat, într-adevăr, anumite elemente care țin de potențialii ofertanți, în partea referitoare la evaluarea inițială [considerentul (9)]. Aceasta le-a menționat de asemenea în evaluarea finală [considerentul (25)], utilizând însă o formulare diferită.

110 Din considerentele (24) și (26) ale deciziei atacate rezultă însă că Comisia a constatat existența a două lucrări în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38 ca urmare a îndeplinirii criteriilor funcționale tehnic și economic. Prin urmare, elementele menționate în considerentul (25) al deciziei atacate au avut doar rolul de a confirma o concluzie întemeiată pe aceste criterii funcționale. În consecință, menționarea unor asemenea elemente nu este de natură să repună în discuție legalitatea deciziei atacate.

111 Cu titlu suplimentar, trebuie arătat că, în ceea ce privește trimiterea la potențialii ofertanți, în considerentul (25) al deciziei atacate, Curtea a precizat, în Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, punctul 42, că „posibilitatea unei întreprinderi a Comunității de a realiza toate lucrările care sunt vizate de contractele în cauză” poate constitui un indiciu care să confirme existența unei lucrări în sensul Directivei 93/38.

112 Pe de altă parte, în considerentul (25) al deciziei atacate, Comisia a menționat articolul 4 alineatul (2) din Directiva 93/38. Or, această dispoziție interzice orice discriminare între ofertanți, protejându-i totodată pe cei care au fost descurajați să propună o ofertă întrucât au fost dezavantajați de procedura urmată de entitatea contractantă (Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, punctul 109). Elementele referitoare la ofertanții potențiali, din considerentul (25) al deciziei atacate, sunt, prin urmare, menționate și în lumina articolului 4 alineatul (2) din Directiva 93/38.

113 Având în vedere ansamblul considerațiilor de mai sus, trebuie să se concluzioneze că Regatul Spaniei nu a demonstrat că Comisia a săvârșit o eroare în decizia atacată atât în ceea ce privește definirea criteriilor care permit calificarea unei lucrări în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38, cât și în ceea ce privește aplicarea acestora în speță. Astfel, lucrările în cauză constituie

două serii de lucrări punctuale care privesc rețeaua de asanare a orașului Zaragoza și al căror rezultat, după finalizarea acestor lucrări, este parte integrantă din funcția îndeplinită de rețeaua menționată. Prin urmare, Regatul Spaniei nu a demonstrat că Comisia a constatat în mod eronat existența a două lucrări, una pentru faza SPWS, iar cealaltă pentru faza FIMMA 97.

114 În consecință, primul aspect al primului motiv trebuie respins.

Cu privire la al doilea aspect, întemeiat pe o eroare vădită de apreciere a Comisiei în ceea ce privește existența unui caracter intenționat

115 Regatul Spaniei susține în esență că încălcarea articolului 14 alineatul (13) din Directiva 93/38 presupune o intenție care trebuie probată de Comisie. În această privință, ar trebui să se ia în considerare numai reglementarea privind achizițiile publice, iar nu Regulamentul nr. 1164/94. Comisia nu ar fi probat însă o astfel de intenție. În orice caz, Regatul Spaniei afirmă că a acționat cu transparență și cu bună-credință și în deplină cooperare cu Comisia pe întreaga durată a procedurii.

116 În speță, prin decizia atacată, Comisia a considerat că autoritățile spaniole încălcase articolul 14 alineatul (13) din Directiva 93/38 și a impus Regatului Spaniei o corecție financiară conform articolului H din anexa II la Regulamentul nr. 1164/94.

117 Astfel cum arată în mod întemeiat Regatul Spaniei, avocatul general Jacobs susținuse, în Concluziile prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Comisia/Franța, citate anterior, că redactarea articolului 14 alineatul (13) din Directiva 93/38 implica un grad de intenție în conduita urmată (punctele 37-39).

118 Curtea a considerat însă, în Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior (punctul 31), că articolul 14 alineatul (13) din Directiva 93/38 exprima în mod concret obligațiile care rezultă pentru entitățile contractante din articolul 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38 și trebuia, prin urmare, să fie luat în considerare în coroborare cu acesta din urmă în vederea pronunțării cu privire la existența unei fracționări a unei lucrări. Curtea nu a verificat dacă entitățile contractante fracționaseră în mod intenționat o lucrare unică în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38.

119 În consecință, trebuie să se considere că, în speță, Comisia nu era obligată să demonstreze, prin raportare la articolul 14 alineatul (13) din Directiva 93/38, existența unei intenții a autorităților spaniole de a fracționa în diferite contracte o lucrare unică în sensul articolului 14 alineatul (10) primul paragraf din Directiva 93/38. În consecință, nicio sarcină a probei nu îi revenea în această privință și nu i se poate imputa, dacă este cazul, că nu a demonstrat o astfel de intenție.

120 Această concluzie nu este repusă în discuție de argumentele Regatului Spaniei potrivit cărora autoritățile spaniole au cooperat loial cu Comisia și au acționat cu transparență și cu bună-credință. Astfel, întrucât niciun element intențional din partea autorităților în cauză nu este impus pentru a se constata o încălcare a articolului 14 alineatul (13) din Directiva 93/38, considerațiile privind comportamentul autorităților spaniole în prezenta cauză sunt lipsite de relevanță în scopul de a demonstra că Comisia a constatat în mod eronat existența unei încălcări a acestei dispoziții.

[omissis]

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a opta)

declară și hotărăște:

- 1) **Respinge acțiunea.**
- 2) **Obligă Regatul Spaniei la plata cheltuielilor de judecată.**

Truchot

Martins Ribeiro

Popescu

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 11 iulie 2013.

Semnături